

Budget år 2018

Socialnämnden i Järfälla

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	2
2	ANSVAR SOMRÅDE.....	2
3	BUDGET 2018.....	3
3	FÖRUTSÄTTNINGAR.....	4
4	POLITIK/GEMENSAMT.....	5
5	ÄLDREOMSORG.....	7
6	FUNKTIONSHINDER.....	11
7	INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG.....	16
8	KVALITETSARBETE UNDER 2018.....	21
9	RISKANALYS.....	23
10	MILJÖARBETE 2018.....	24
11	SOCIALNÄMNDENS MÅL FÖR ÅR 2018.....	26
12	INTERNKONTROLLPLAN 2018.....	30
13	RESULTATBUDGET SOCIALNÄMNDEN.....	32
14	INVESTERINGSBUDGET.....	33
15	VOLYMER (planerad/budgeterad volym).....	34

Bilagor

1. Ekonomistyrregler 2018
2. Peng för verksamhet med kundval 2018
3. Överenskommelser med Järfälla vård och omsorg – äldreomsorg 2018
4. Överenskommelser med Järfälla vård och omsorg – funktionshinder 2018

1 INLEDNING

I budgeten för socialnämnden år 2018 redovisas fördelningen dels övergripande per verksamhetsområde och dels på verksamhetsområdenas delområden. Budgeten är inklusive kommunens verksamheter i egen regi.

Budget för 2018 bygger på kommunfullmäktiges beslut 2017-11-20 om Mål och budget för socialnämndens ansvarsområde med en nettokostnadsram på 1 355 672 tkr inkl. volymmedel 16 000 tkr för äldreomsorgen, 44 500 tkr för funktionshinder och 9 500 tkr för individ- och familjeomsorg, samt 10 500 tkr för satsningar inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg.

2 ANSVARSOMRÅDE

Nämnd/styrelse: Socialnämnden

Ordförande: Bengt Harju (S)

Förvaltningschef: Jenny Wilhelmsson

Socialnämnden ansvarar för äldreomsorg, funktionshinder, individ- och familjeomsorg exkl. familjerätten, den kommunala hälso- och sjukvården samt uppgifter inom det bostadssociala området (bostadsanpassningsbidrag).

Socialnämnden har även ansvar för serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen, tillsyn över handel med tobaksvaror och nikotinläkemedel, dödsboutredningar, föreningsbidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer och handläggning av medicinska och sociala bostadsförturer. Socialnämnden ansvarar också för psykiskt och socialt omhändertagande när kriser och katastrofer inträffar i kommunen.

3 BUDGET 2018

Driftbudget 2018

Verksamhet	Kommun bidrag	Övr intäkter	Summa intäkter	Kostnader	Resultat
Politik	1,672	0	1,672	1,672	0
Gemensamt	35,985	1,3	37,285	37,285	0
Äldreomsorg	536,131	62,8	598,931	598,931	0
Funktionshinder	513,435	90,2	603,635	603,635	0
Individ- och familjeomsorg	268,449	130	398,449	398,449	0
Summa	1355,672	284,3	1639,972	1639,972	0

Resultatbudget 2018

<i>mnkr</i>			
Intäkter	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018
Kommunbidrag	1208	1274	1355,7
Externa intäkter	331	279,1	283,0
Övriga intäkter	4	1,3	1,3
Summa intäkter	1543	1554,4	1640,0
Kostnader			
Personal	658	646	690,0
Entreprenader	601	628	648,0
Lokalkostnader	67	70	74,0
Kapitaltjänstkostnader	4	3,1	4,0
Övriga kostnader	228	207,3	224,0
Summa kostnader	1558	1554,4	1640,0
Årets resultat	-15	0	0,0

– Kommentar till budget

Fördelning till berörda verksamheter kommer att ske under året. Budgeten bedöms vara i balans.

3 FÖRUTSÄTTNINGAR**– Förutsättningar för budget 2018**

Nedan följer de förutsättningar budgeten är beräknad utifrån:

- Av kommunfullmäktige år 2018 tilldelad budgetram på 1 355 672 tkr inkl. volymmedel, samt 10 500 tkr för satsningar inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorg.
- Generell uppräkningsen om en halv procent innebär 6,4 mnkr i ökad budgetram.
- Socialnämnden ges i uppdrag att fastställa nya priser för sina verksamhetsområden med anledning av budgetförslaget.
- Samtliga nämnder och styrelser ges i uppdrag att säkerställa en effektiv verksamhet med god kvalitet i syfte att uppnå god ekonomisk hushållning.
- Den av kommunfullmäktige beslutade kundvalsavgiften.
- Av nämnden fastställda priser.
- Överenskomna priser med entreprenörer och egen regi.
- Planerade/budgerade volymer.
- Lönekostnaderna 2018 (avseende myndighet) har räknats upp med 2,5 procent för 9 månader (april-december).
- Personalomkostnadspåslaget som ska täcka kostnader för arbetsgivaravgift och pensionskostnader är oförändrade jämfört med 2017, 39 procent.
- Hyra för lokalkostnader som hyrs av/genom fastighetsavdelningen.
- Internräntan är beräknad till 3 procent.
- Overheadkostnader (centralt fastställda) avseende personalrelaterade kostnader och IT-kostnader.
- Egenavgifter/priser för den enskilde år 2018 fastställs till avgifts-/prisnivå enligt beslut fattat av socialnämnden 2017-09-21 och av kommunfullmäktige 2017-11-20.
- Extern prisuppräkningsen för äldreomsorg, funktionshinder med avtalskonstruktioner som innebär förändringar har räknats upp med omsorgsprisindexet (OPI).

– Satsningar - Uppdrag

Kommunfullmäktige har tilldelat 6 500 tkr för satsningar inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. I budgeten har det reserverats medel till följande områden:

1. Förstärka resurserna för att höja kvaliteten i Järfällas äldreomsorg.
2. Genomföra en satsning för att förbättra måltidsupplevelsen i Järfällas äldreboenden.
3. Förstärka Jakobsbergs familjecentral samt utreda möjligheten att inrätta en familjecentral i Barkarbystaden.
4. I samråd med Kommunala pensionärsrådet och Järfällas äldreorganisationer skapa fler aktiviteter som berikar äldres fritid, och i samband med detta höja medlemsstödet.
5. I samverkan med Barn- och ungdomsnämnden och Kultur- och demokrati och fritidsnämnden se över hur samarbetet kring barn och unga kan stärkas.

För förstärkning inom äldreomsorgen ges 5,2 mnkr, trygg hemgång 3 mnkr, bemanning för mellanboendeformer 1 mnkr samt till förbättrade måltidsupplevelser på äldreboende 0,5 mnkr. För stöd till äldreorganisationerna tillförs 0,2 mnkr. Till familjecenter i Jakobsberg och Barkarbystaden tillförs 0,6 mnkr. Pågående satsning inom välfärdsjobb minskar antalet hushåll med behov av försörjningsstöd och därför kan kostnaderna sänkas med 4 mnkr.

4 POLITIK/GEMENSAMT

– Personal

Totalt på avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd är det budgeterat för 35 heltidstjänster.

Avdelningen är indelad i tre enheter, ekonomi/systemförvaltning, stöd/utveckling samt administration. Inom avdelningen finns bland annat ekonomer, controller, PA-konsult, löneadministratörer, alkoholhandläggare, utredare, dödsboutredare, systemförvaltare, registratorer samt nämndsekreterare.

– Beskrivning av verksamhetsområdet

Verksamhetsområdet innefattar socialnämnden med budget för nämndledamöternas arvoden vilka är beräknade att räcka till nio nämndsammanträden och tjugofem sammanträden i sociala utskottet. Socialnämnden har även ansvar för pensionärsrådet.

Här ligger också ledning och administration med ansvar för samordning och utveckling av nämndens verksamheter, vilket sker genom utredning, analys, uppföljning och omvärldsbevakning. Även ansvaret för nämndadministrationen ligger här, vilket innebär

planering av nämndens arbete och beredning av ärenden till nämnd. En viktig del i detta arbete är hanteringen och skötseln av nämndens handlingar (diariet).

Inom verksamhetsområdet finns även den medicinskt ansvariga sjuksköterskan (MAS).

– Förvaltningsövergripande utveckling

I takt med att kommunen växer till invånarantalet finns det behov av att hela tiden se över interna processer. Förvaltningen behöver vara effektiv, med god kvalitet och individen i fokus. Vårt samhälle och dess förutsättningar förändras, vilket ställer krav på en flexibel organisation som kan anpassas utifrån de behov som finns.

Den 15 december 2014 fattades ett politiskt beslut om att upphöra med beställare/utförarmodell i Järfälla kommun. Stöd och behandlingsenheten integrerades i avdelningen för individ- och familjeomsorg. Socialnämnden gav socialförvaltningen i uppdrag att integrera Vård och omsorg, vilket redovisades och beslutades i november 2015. Vård och omsorg organiserades som en egen avdelning under socialdirektör för att bibehålla konkurrensneutralitet.

Sedan dessa beslut togs har mycket hänt. Individ och familjeomsorgen har framgångsrikt genomfört integrationen av Stöd och behandling. När det gäller utförandet av äldreomsorg/funktionshinder har Vård och omsorg vuxit successivt, dels utifrån att kommunen ökar avseende invånarantal men även utifrån att de tagit över driftansvaret för entreprenaddriven verksamhet i omgångar. I en nära framtid tillkommer äldreboendet i Kallhäll för drift i egen regi, samt att organisationen behöver förberedas för en eventuell kommunalisering av hemsjukvård. Vi står även inför införandet av en ny betalningsansvarslag (LUS), samt att nya riktlinjer för demens ska implementeras. Till det finns pågående statliga utredningar inom samtliga programområden som kommer att påverka arbetet framöver.

Idag har nuvarande avdelningschef för Vård och omsorg 17 direkt underställda chefer, till detta tillkommer ett antal personer i stabsfunktioner. Under 2017 har arbetsmiljöverket genomfört ett antal tillsynsbesök inom Vård och omsorg vilka resulterat i krav på utökat systematiskt arbetsmiljöarbete och en organisation som stödjer detta.

Inom socialförvaltningen som helhet finns behov av att utöka samverkan mellan myndighet och utförande för att bli en mer effektiv förvaltning. Det finns även behov av få till en samsyn kring ekonomi, personal och övergripande utvecklingsfrågor, vilket i praktiken innebär att Vård och omsorg behöver integreras ytterligare med övriga delar i socialförvaltningen. Denna integrering ger inte avkall på konkurrensneutralitet.

Socialförvaltningen står inför många stora utmaningar och inriktningen av förvaltningens övergripande strategiska arbete behöver därför kompletteras med en rad åtgärder som möjliggör ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Fokuseringen behövs även för att kunna

optimera förvaltningens möjligheter att leverera kvalitetsäkrade åtaganden som även harmoniserar med de av nämnden antagna värdegrundsgarantier.

Allt detta sammantaget förutsätter en organisation som stödjer kommande förändringar. Förändringsarbetet sker inom befintlig delegering och ekonomisk ram. De områden som omfattas av ett förändringsarbete med start under år 2018 beskrivs nedan. Förändringsarbetet är ett långsiktigt arbete över flera år, som även kan komma att ske i ett antal steg. Dialog och samverkan med berörda är en förutsättning för ett lyckat genomförande.

- En ekonomi i balans och säkerställa att alla resurser utnyttjas effektivt, samt en organisation som stödjer detta
- Implementering av verksamhetsidé för socialförvaltningen som utgår från visionen: För alla framåt
- En sammanhållen socialförvaltning i alla led, med individen i fokus
- Samverkan mellan myndighet och egen regi (äldreomsorg och funktionshinder)
- Utökad samverkan mellan äldreomsorg/funktionshinder och IFO
- Framtagande av gemensam kompetensförsörjningsplan, arbetsmiljöplan och lokalförsörjningsplan för hela socialförvaltningen (som inkluderar lokaler för personal samt bostäder till enskilda)
- Säkerställande av konkurrensneutralitet för verksamhet som omfattas av LOV
- Kvalitetssäkring och centralisering av vissa stödresurser inom förvaltningen.
- Samtliga avdelningschefer deltar i ledningsgrupp för socialförvaltningen samt att samtliga chefer deltar i berörda chefsmöten, det ger en ökad bredd och kompetens (frågor om upphandling och konkurrensutsättning hanteras i andra forum).
- Säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete med ansvarsnivåer som stödjer detta i hela förvaltningen.
- Resursförstärka Vård och omsorg med ytterligare en avdelningschef så att en hållbar och ändamålsenlig organisation möter framtidens krav på kvalitet och utveckling.
- Åtterrapporering till nämnd.

5 ÄLDREOMSORG

– Personal

Totalt på avdelning för äldreomsorg och funktionshinder är det budgeterat för 63 heltidstjänster.

Totalt på avdelningen för Vård och omsorg är det ca 1200 anställda inklusive timanställda.

Efter sommaren 2017 har det blivit allt lättare att rekrytera erfarna och kompetenta biståndshandläggare till båda enheterna. En anledning kan vara det försök med att erbjuda 30-timmars arbetsvecka för handläggarna. Med en stabilare arbetsgrupp skapas goda

förutsättningar för ett fortsatt utvecklingsarbete på enheterna. 30-timmars arbetsvecka är ett projekt som ska utvärderas under våren 2018.

Inom vård och omsorg är det svårt att rekrytera personal med utbildning, många med utbildning som sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut och undersköterska väljer att arbeta inom andra områden än äldreomsorg och funktionshinder.

Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid. Under 2018 kommer ett försök med öka önskad sysselsättningsgrad påbörjas inom någon del av äldreomsorgen.

– Beskrivning av verksamhetsområdet

Den kommunala äldreomsorgen syftar till att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar som orsakats av åldrande, att kunna leva ett så fullvärdigt liv som möjligt. Kommunen erbjuder både individuella insatser och insatser i grupp som ska täcka in olika behov i vardagen. Det kan innebära både öppna insatser som mötesplatser eller anhörigstöd. Det kan även innebära biståndsbedömda insatser som hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende och särskilt boende.

De lagar som främst styr verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Lagen om riksfärdtjänst
- Lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård
- Hälso och sjukvårdslagen (HSL)

– Särskilda förutsättningar och utmaningar

Fler personer blir allt äldre...

Den demografiska utvecklingen betyder att Järfälla, liksom större delen av västvärlden, kommer att få en allt större del äldre invånare.

Lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård förkortad betalningsansvarslagen börjar gälla från och med 2 januari 2018. Lagen kommer att ställa krav på såväl landstingets slutet – och primärvård som för kommunerna. Stockholms läns

landsting anser inte att de kan möta de krav den nya lagen ställer förrän tidigast 2019-2020. En överenskommelse mellan SLL och länets kommuner har därför slutits som betyder att lagen inte genomförs under 2018.

De nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom är nu publicerade i en remissversion. Riktlinjerna kommer att vara ett stöd för dem som fattar beslut om hur resurserna ska fördelas inom vård och omsorg av personer med demenssjukdom.

Riktlinjerna innehåller också bedömningar av de ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna av några av rekommendationerna samt indikatorer för uppföljning. Rekommendationerna innebär generellt ökade kostnader för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. De ökade kostnaderna förväntas vara bestående även på lång sikt, eftersom de rekommenderade åtgärderna ofta medför ett ökat resursbehov. Bedömningen avser nationell nivå och konsekvenserna kan därmed skilja sig lokalt och regionalt.

Några förslag avseende statlig finansiering av riktlinjerna finns ännu inte.

En nationell utredning som pågår är Nationell kvalitetsplan inom äldreomsorg - syftet är att genom långsiktiga insatser inom strategiskt viktiga områden säkra utvecklingen av god kvalitet i den framtida äldreomsorgen.

– **Verksamhetsutveckling**

Regeringens så kallade bemanningssatsning som startade den 1 juli 2015 fortsätter även under 2018. För Järfällas del innebär satsningen att alla demensavdelningar förses med personal som finns på plats under natten på avdelningen. Utöver det har varje äldreboende gjort personalförstärkningar utifrån sina behov. Något äldreboende har ökat tjänstgöringsgrad hos befintlig personal, något äldreboende har ökat bemanning till exempel vid måltider, något äldreboende har infört aktivitetssamordnare eller person som arbetar med bland annat uppföljning av dokumentation. Hemtjänstutförare har kunnat få ersättning för vikarier som täcker upp när befintlig personal är på utbildning. Sammantaget ger det en kvalitetshöjning för de äldre.

Ekens äldreboende har startat ett demensprojekt där målet är att de ska bli ett äldreboende med demensprofil/förebildsverksamhet inom området. Metoden som utarbetas på ekens äldreboende ska sedan kunna implementeras på alla äldreboenden i kommunen.

Utbildningsinsatser som är planerade för år 2018 är fortsatt utbildning/metodstöd inom mat och måltid på äldreboende samt utbildning i våld i nära relationer för biståndshandläggare inom äldre och funktionshinder.

Broddar för äldre - en utökad satsning för att undvika olyckor och förebygga fallskador är att Järfälla kommun delar ut gratis broddar till alla seniorer i Järfälla. Satsningen påbörjades inför vintern 2017 och fortgår även under 2018. Den som hämtar ut broddar ska vara skriven i Järfälla kommun och ha fyllt 70 år.

Under 2017 startades ett genomförande av projektet ”Trygg hemgång”, syftet är att minska behovet av att bo på korttidsboende vid hemgång efter sjukhusvistelse och öka tryggheten. Den som får beslut om insatsen trygg hemgång vid en vårdplanering på sjukhus, kommer få hjälp och stöd av ett särskilt hemtjänstteam under en begränsad period, upp till fjorton dagar. Under denna period är syftet att se hur mycket och när hemtjänstinsatser ska ges för att det ska bli en trygg och hållbar hemsituation, med insatser anpassade efter den enskildes behov. Projektet drivs fristående från kommunens övriga hemtjänst. Projektet ska utvärderas under första kvartalet 2018.

Förvaltningen har i uppdrag att se över möjligheterna att ta fram lägenheter för så kallade trygghetsboende för äldre personer som har behov av annat boende med inte ett vård- och omsorgsboende. Förvaltningen avser att initiera ett samarbete med Järfälla hus i befintliga seniorboende.

Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid. Järfälla kommun som arbetsgivare har ett ansvar att arbeta aktivt med heltidsfrågan för att kunna erbjuda attraktiva anställningar. Erfarenheter visar att heltid som norm kan i förlängningen dessutom minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet. Under 2018 kommer ett försök med öka önskad sysselsättningsgrad påbörjas inom någon del av äldreomsorgen.

En översyn av Hälso- och sjukvårdsinsatser i egen regi driven verksamhet kommer att genomföras och resultera i en handlingsplan med förslag till åtgärder.

Utifrån nya nationella riktlinjer för demenssjukdom behöver äldreomsorgen ta nya grepp inom området. En handlingsplan utifrån riktlinjerna ska utformas under året.

Nyckelfri hemtjänst ska utredas och prövas under året.

Undersöka möjlighet till samverkan med närliggande kommuner kring frågor om syn och hörsel. Erbjud informationssatser under året.

– Sammanfattning

Äldreomsorgen står inför fortsatta utmaningar som innebär att ambitioner får vägas noga mot de ekonomiska förutsättningarna. Hos myndighet och kommunens verksamheter i egen regi krävs tillräcklig bemanning för uppdraget för att kunna ge kommuninvånarna bästa möjliga valuta för skattepengarna.

- Budget

	Budget 2017	Budget 2018
Gemensamt		
Intäkter	9 320	0
Kostnader	-27 722	-26 149
Netto	-18 402	-26 149
Kommunbidrag	18 402	26 149
Resultat	0	0
Ordinärt boende		
Intäkter	15 275	16 272
Kostnader	-249 654	-272 185
Netto	-234 379	-255 913
Kommunbidrag	234 379	255 913

Resultat	0	0
Särskilt boende		
Intäkter	38 263	38 957
Kostnader	-292 055	-292 195
Netto	-253 792	-253 238
Kommunbidrag	253 792	253 238
Resultat	0	0
Betalningsansvar		
Intäkter	0	0
Kostnader	-208	-510
Netto	-208	-510
Kommunbidrag	208	510
Resultat	0	0

Äldreomsorgen totalt		
Intäkter	62 858	55 229
Kostnader	-569 639	-591 039
Netto	-506 781	-535 810
Kommunbidrag	506 781	535 810
Resultat	0	0

– Kommentar till budget

Utifrån tilldelade volymmedel bedöms budgeten vara i balans.

6 FUNKTIONSHINDER

– Beskrivning av verksamhetsområdet

Området Funktionshinder är inriktat på att skapa förutsättningar för människor med olika former av funktionsnedsättning att kunna leva ett så normalt liv som möjligt. En funktionsnedsättning kan innebära många olikartade begränsningar i möjligheterna till att leva som andra. Därför är funktionshinderområdet en verksamhet med stor mångfald i utbudet av stöd och serviceinsatser, liksom i omfattning av dessa. Stöd- och serviceinsatserna kan till exempel innebära olika former av stöd och service i vardagen. De kan även innebära olika former av boende, sysselsättning eller avlastning för anhöriga.

Verksamheten vänder sig till personer under 65 år. Därutöver finns ett antal personer från 65 år och uppåt som handläggs och redovisas kostnadsmässigt inom funktionshinderområdet, dels handlar det om personer som omfattas av personkrets 1 och 2 enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och dels handlar det om personer som bor i särskilt boende för psykisk funktionsnedsättning. Även personer över 65 år med insatsen personlig assistans handläggs och redovisas kostnadsmässigt inom funktionshinderområdet. Kommunen ansvarar också för sociala insatser för personer som

har permission från tvångsvård enligt Lag om psykiskt tvångsomhändertagande (LPT) eller Lag om rättspsykiatrisk vård (LRV).

De lagar som främst styr verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (SoL),
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Socialförsäkringsbalken (försäkringskassan, LASS)
- Lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård
- Lagen om riksfärdtjänst.
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

– Särskilda förutsättningar samt utmaningar

Fler personer än tidigare får en diagnos som gör att de omfattas av LSS. Många får diagnos redan som små barn. Den medicinska utvecklingen gör även att det är fler som överlever och tillfrisknar efter svåra olyckor och sjukdomar men då ofta med en funktionsnedsättning som hindrar i vardagen. Inom funktionshinderområdet sker i stort sett inget utflöde. Antalet personer ökar för varje år. De ökade kraven inom arbetsmarknaden gör att det är fler personer med funktionsnedsättningar som har behov av daglig verksamhet eller sysselsättning då man inte klarar av de ökade kraven som arbetsmarknaden ställer.

Inom funktionshinderområdet finns det fortsatt behov av grupp- och servicebostäder samt utslussningslägenheter. Framförhållning och god planering är viktigt för att tillgodose de behov som finns och för att undvika sanktionsavgifter för kommunen.

Kommunen utför hemsjukvård i LSS-verksamhet (daglig verksamhet och bostad med särskild service) sedan oktober 2015. En skatteväxling är genomförd. Det är nu tydligt att vårdbehovet är större än vad som beräknades vid skatteväxlingen.

Personlig assistans är en insats som har ökat i kostnader för kommunen under senare år. En stor del handlar om försäkringskassans förändrade bedömning på LASS som ger en kostnadsöverväring till kommunen. Utöver det är det ett ökat inflöde av ansökningar från personer som flyttar in till kommunen. Det är fler personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som ansöker om insatsen än tidigare. Kommunens egen regi verksamhet prognostiserar ett underskott för år 2017. Anledningen är minskat antal brukare, sam att de brukare som väljer kommunen ofta har kostnadskrävande timmar beviljade, t.ex. beredskap på natten. Under 2018 behöver socialnämnden ta ställning till om en upphandling ska genomföras för insatsen eller om extra anslag ska tilldelas utföraren.

Under flera år har den rättsliga tillämpningen av insatsen Personlig assistans förändrats och inneburit stora kostnadsökningar för landets kommuner. Regeringen har under senhösten

2017 reagerat på detta och annonserat flera åtgärder som kommer att påverka Personlig assistans. Några exempel:

- Återställa tillämpningen av väntetid och beredskap till läget före sommarens vägledande dom. Lagförslag före årsskiftet med sikte på att den ska börja gälla från april nästa år.
- Frysning av de omprövningar av rätt till statlig assistans som normalt ska göras med två års mellanrum. Ett lagförslag tas fram med sikte på att träda i kraft i april nästa år.

Dessutom har Socialdepartementet och SKL haft överläggningar där SKL anser att staten bör ersätta de kommuner som fått ta över personer med personlig assistans fram till att den nya lagstiftningen är på plats.

Förvaltningen kan konstatera att volymtilldelningen inom LSS som kommunfullmäktige beslutat om för 2018 är i nivå med redan beslutade insatser per utgången av 2017. Detta innebär att ytterligare tillkommande beslut om insatser inom LSS kommer medföra rent budgetmässigt ekonomiskt underskott. Till stora delar inte påverkbart. Samtidigt kan de ovan redovisade åtgärderna från regeringen innebära en avsevärd minskning av nya assistansbeslut.

För kommunens verksamheter i egen regi återfinns stora utmaningar inom uppdragen personlig assistans och hemsjukvård i LSS- verksamhet (daglig verksamhet och bostad med särskild service). Under de senaste åren har den statligt fastställd ersättningen till utförare av personlig assistans i Sverige inte höjts i tillräcklig omfattning för att täcka lönekostnadsutvecklingen. Enheten för personlig assistans har för varje år tappat ca 1 miljon kronor i intäkter på grund av detta.

- Budget

	Budget 2017	Budget 2018
Gemensamt		
Intäkter	2 287	637
Kostnader	-26 619	-27 605
Netto	-24 332	-26 968
Kommunbidrag	24 332	26 968
Resultat	0	0
Bostadsanpassningen		
Intäkter	0	0
Kostnader	-6 994	-6 888
Netto	-6 994	-6 888
Kommunbidrag	6 994	6 888
Resultat	0	0
Timrelaterat stöd		

Intäkter	63 565	5 437
Kostnader	-188 495	-153 628
Netto	-124 930	-148 191
Kommunbidrag	124 930	148 191
Resultat	0	0
<u>Sysselsättning</u>		
Intäkter	2 170	1 469
Kostnader	-70 710	-77 535
Netto	-68 540	-76 066
Kommunbidrag	68 540	76 066
Resultat	0	0
<u>Bostad med särsk service</u>		
Intäkter	8 164	8 437
Kostnader	-222 820	-239 439
Netto	-214 656	-231 002
Kommunbidrag	214 656	231 002
Resultat	0	0
<u>Korttidsvistelse/tillsyn</u>		
Intäkter	1 258	1 197
Kostnader	-22 243	-19 678
Netto	-20 985	-18 481
Kommunbidrag	20 985	18 481
Resultat	0	0
<u>Övriga verksamheter</u>		
Intäkter	715	679
Kostnader	-6 504	-6 135
Netto	-5 789	-5 456
Kommunbidrag	5 789	5 456
Resultat	0	0

<u>Funktionshinder totalt</u>		
Intäkter	78 159	17 856
Kostnader	-544 385	-530 908
Netto	-466 225	-513 051
Kommunbidrag	466 225	513 051
Resultat	0	0

– Kommentar till budget

Det blir en fortsatt utmaning under 2018 att bibehålla ekonomi i balans inom funktionshinderområdet. I de tilldelade volymmedlen är hänsyn tagen till de ökade volymerna under 2017 för personlig assistans LSS, och en viss volymökning under 2018.

Utifrån tilldelade volymmedel bedöms budgeten vara i balans. Om inte regeringens planerade åtgärder får effekt finns en risk att volymökningarna kommer fortsätta under 2018 och innebära underskott för verksamhetsområdet.

– Verksamhetsutveckling

Fortsatt arbete utifrån handlingsplan PRIO pågår. Fokus är bland annat att öka antal personer som får en samordnad individuell plan (SIP), samt öka valmöjligheten för målgruppen.

Inom socialpsykiatri finns en trend med ökat omvårdnadsbehov bland de personer som beviljas särskilt boende. De boendeenheter som finns inom kommunen har byggts utifrån att de boenden inte har så stora omvårdnads- samt tillsynsbehov, vilket gör att de inte är anpassade för detta. Detta innebär att vi behöver köpa ökat antal platser externt för att tillgodose behov, alternativt förändra bemanning och byggnation inom befintliga verksamheter. Det pågår planering för att dels ersätta kollektivboendena på Arrendevägen med nytt boende och dels utöka antalet platser med nytt boende.

Planering för Servicebostad Hästskovägen om 9 platser och Söderdalen om 9 platser. Båda verksamheterna planeras bli inflyttningsklara under år 2018.

Nationell översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen pågår och beräknas vara klar i oktober 2018. Utredningen syftar till att:

- Skapa en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling av personlig assistans och få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS
- Främja jämlikhet och levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Översyn av incitament och förutsättningar för val av personlig assistent, nödvändiga förändringar i regelverket samt genom förstärkt kvalitet och träffsäkerhet i övriga insatser i LSS.
- Förstärkt kvalitet, träffsäkerhet, helhetssyn och mångfald ska finansieras med besparingar inom assistansersättningen.

– Sammanfattning

Funktionshinderområdet står inför fortsatta utmaningar främst inom personlig assistans som innebär att ambitioner får vägas noga mot de ekonomiska förutsättningarna. Hos myndighet och kommunens verksamheter i egen regi krävs tillräcklig bemanning för uppdraget för att kunna ge kommuninvånarna bästa möjliga valuta för skattepengarna.

7 INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

– Personal

Totalt på avdelning för individ- och familjeomsorg är det budgeterat för 193 heltidstjänster.

Antalet medarbetare kommer att utökas inom några områden. Socialstyrelsen har beviljat medel till kommunerna för att öka personalen inom barn- och ungdomsvården. Avdelningen har anställt en placeringssamordnare som ska leta och hitta lämpliga placeringssatser samt administrera avtal och överenskommelser vid placeringar. En seniorhandläggare kommer att bekostas med medel från Socialstyrelsen. Seniorhandläggaren ska vara ett stöd för nya socialsekreterare i det dagliga arbetet. En koordinator för Bostad först har anställts och påverkar lönekostnaderna 2018. Medel finns avsatta för en utökning, utöver den satsning som gjordes 2017, av antalet våldshandläggare fr.o.m. hösten.

Antalet ensamkommande flyktingbarn har minskat något och antalet tjänster inom området kommer att anpassas därefter.

I nya anställningar är det en medveten hållning att, i den mån det finns kvalificerade sökanden, anställa fler män och personer med utländsk bakgrund eftersom medarbetarna i dagsläget till en absolut övervägande del är kvinnor och personer med svensk bakgrund.

Rekryteringsläget har förbättrats avsevärt avseende tillsvidare tjänster. Det är dock fortfarande näst intill omöjligt att rekrytera vikarier till Individ- och familjeomsorgen trots att Järfälla har gott rykte och socionomer aktivt söker sig hit. Om rekryteringsläget fortsätter att förbättras kommer konsultkostnaderna att minska kraftigt under 2018 jämfört med 2017.

– Beskrivning av verksamhetsområdet

Till individ- och familjeomsorgens (IFO) uppgifter hör att arbeta främjande, förebyggande, vara väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen samt ett ansvar att utreda, besluta om och följa upp de insatser som beviljats dem som sökt bistånd, eller som genom domstolsbeslut vårdats med tvång.

De lagar som främst styr verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Föräldrabalken (FB)
- HSL (Hälso- och sjukvårdslagen)

Individ- och familjeomsorgen ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människors rätt till självbestämmande och integritet. Vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa komma i främsta rummet.

– Särskilda förutsättningar samt utmaningar

Avdelningen har stora utmaningar framför sig. Gällande ensamkommande flyktingbarn är de största utmaningarna att hantera de ekonomiska effekter det nya ersättningssystem medför samt att bistå de som blir vuxna i arbetet att hitta en bostad. När det gäller de kvotflyktingar som avdelningen tar emot, från att de hämtas på Arlanda tills de blir självförsörjande, är bristen på bostäder en stor utmaning.

Den politiska koalitionen har infört insatsen Vårdförstärkt för dem som står utanför arbetsmarknaden. Inför 2018 beräknas det ekonomiska biståndet minska med 4 mkr då personer i behov av ekonomiskt bistånd erhåller vårdförstärkt och på det viset blir självförsörjande. Det stora antal nyanlända som kom till kommunen under 2015 och 2016 kommer under 2018 att avsluta sin tid i etableringen vilket riskerar att öka inflödet av personer i behov av bistånd och därmed öka kostnaderna.

Expansionen av Järfälla innebär att fler barn, ungdomar och vuxna är i behov av avdelningens stöd. Effekterna av utbyggnaden är svår att prognostisera. I dagsläget märker

Försörjningsstödsenheten och Ungdomsmottagningen av befolkningsökningen och allt eftersom kommer även andra verksamheter att märka av ett ökat inflöde.

En stor utmaning som berör alla enheter i hög grad är bristen på bostäder som är tillgängliga för personer utan höga inkomster.

– Budget

Driftbudget per verksamhet, mnkr

Verksamhet	Kommun- bidrag	Övr intäkter	Summa intäkter	Kostnader	Resultat
Gemensamt	19	0	19	-19	0,0
Vuxenvård	41	4	46	-46	0,0
Barn- och ungdom	129	9	138	-138	0,0
Ekonomiskt bistånd	79	2	81	-81	0,0
Flykting	0	115	115	-115	0,0
Summa	268	130	399	-399	0,0

– Kommentar till budget

Avdelningen har 2018 6,4 mkr mer i kommunbidrag än 2017.

Inom området ekonomiskt bistånd budgeteras för ett minskat antal bidragshushåll då välfärdsjobben resulterar i att fler blir självförsörjande.

Barn- och ungdomsarbetet kommer under 2018 att fortsätta att fokusera på insatser på hemmaplan vilket förväntas minska kostnaderna ytterligare för biståndsbedömda insatser. Medel motsvarande en tjänst omfördelas från myndighetssidan till, föräldramottagningen som ser en ökad efterfrågan och där ytterligare ökning av sökande föräldrar förväntas till följd av ett utökat samarbete med skolan.

För vuxenvården planeras en utökning av socialsekreterare till hösten då avdelningen inför screening av relationsvåld vilket förväntas medföra att fler ansöker om bistånd

Stöd- och behandlingsenhetens arbete ligger inom de olika områdenas budget då kostnaderna främst avser personal samt drift.

– Verksamhetsutveckling

Alla enheter inom avdelningen bedriver ett omfattande utvecklingsarbete. Tillsammans arbetar hela avdelningen med ”Ett IFO” och arbetet kommer att fortsätta även under 2018. Syftet är att de som är i behov insatser ska få hjälpen på ett så smidigt sätt som möjligt även om flera medarbetare vid flera enheter är inkopplade. På ledningsnivå är en analysdag inplanerad för första gången. Syftet är att alla chefer inom avdelningen ska analysera statistik och annan information som ska kunna ligga till grund för avdelningens fortsatta utvecklingsarbete.

Ett annat utvecklingsområde är det utåtriktade arbetet som Ungdomsmottagningen bedriver. Kommunen växer hela tiden och för att vidmakthålla och öka kvaliteten och tillgängligheten har en utökning av kurator gjorts under 2017. PRIO-medel bekostar del av en kuratorstjänst som framförallt arbetar med nyanlända.

Barn- och ungdomsenheterna tillsammans med behandlingsgruppen inom SBE har de senaste åren, och fortsätter även 2018, att utveckla insatser som möjliggör att barn kan få hjälp på hemmaplan. Ett arbete tillsammans med skolan kommer förhoppningsvis att resultera i att färre barn behöver en skolplacering vilket både är en vinst för barnet, men också en ekonomiskt mer fördelaktig insats.

Socialstyrelsen har beviljat stimulansmedel som avdelningen använder för en placeringssamordnare, som ska leta efter och hitta ett lämpligt placeringsalternativ samt samordna det administrativa arbetet kring placeringar, samt en seniorhandläggare som bistår nya socialsekreterare med erfarenhet i det dagliga arbetet. Tjänsterna avlastar socialsekreterare i det dagliga arbetet.

Flyktingsituationen har påverkat förvaltningen i hög grad. Förvaltningen har anpassat personalstyrkan till den nya situationen efter hand. Fördelningstal för 2018 finns att tillgå både gällande nyanlända som anvisas enligt bosättningslagen och ensamkommande barn.

För 2018 kommer antalet personer som anvisas enligt bosättningslagen att minska från knappt 170 personer 2017 till 105 personer 2018. Andelen kvotflyktingar kommer dock att öka, oklart hur mycket. Individ- och familjeomsorgen ansvarar för denna grupp av särskilt behövande flyktingar vilket kommer att påverka arbetet inom avdelningen.

Ersättningssystem för ensamkommande flyktingbarn som infördes 1 juli 2017 innebär att arbetet inom enheten för ensamkommande barn utvecklas kontinuerligt. Den största utmaningen är att hitta boenden med kostnader som motsvarar ersättningen. För de ungdomar som fått uppehållstillstånd och går på gymnasiet får endast ersättning motsvarande försörjningsstöds kostnad återsökas när ungdomen fyller 20 år. Detta ställer i sin tur krav på att den unge hittar ett eget boende. Bristen på bostäder med rimliga kostnader är en utmaning.

För att försörjningsstödsenheten ska kunna minska sina kostnader med 4 miljoner kronor är en förutsättning att välfärdsjobb kommer att vara en fortsatt insats från Kompetensförvaltningen.

Trygghetsarbetet har fått stort fokus i 2018 års budget. Evidens finns för att generellt riktade preventiva insatser är verksamma inom alla följande områden; ANDTS (Alkohol Narkotika Doping Tobak och Spel), psykisk hälsa, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i nära relation, demokrati och inflytande integration samt trygghetsarbete. Det är därför viktigt att det preventiva arbetet samordnas inom kommunen för att uppnå mesta möjliga effekt.

Styrdokument som Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck och ANDTS-strategin ska implementeras i ordinarie arbete under 2018. Handlingsplan och strategi ska vägas in i det redan pågående preventionsarbetet.

Avdelningen har fått ett stort ansvar i det trygghetsskapande arbetet, både förebyggande och mer operativt. Med anledning av koalitionsbudget görs en satsning på fältare som kommer att få en nyckelroll i det trygghetsskapande arbetet.

Inom vuxenvården kommer Bostad först att införas under första kvartalet 2018. Nya metoder för att säkerställa nykterhet finns nu på marknaden och en upphandling av en "blås-app", dvs en mobil med medicinsk utrustning kommer att göras. För boende på Fågelsjö, där man ska vara nykter och drogfri, blir detta en stor förbättring ur integritetshänseende.

Avdelningen kommer att införa screening av våldsutsatthet inom alla myndighetsutövande enheter under 2018. FREDA kortfrågor, Socialstyrelsens metod, kommer att användas för detta. Syftet är att upptäcka fler personer utsatta för våld för att kunna erbjuda stöd.

Ett arbete med att förstärka Jakobsbergs familjecentral och utreda möjligheten att inrätta en

familjecentral i Barkarbystaden kommer att ske under 2018.

Att bibehålla och ytterligare utveckla arbetsmiljöarbetet för att de goda resultat som nåtts under året ska hålla i sig och bli ännu bättre är en prioriterad insats för 2018. Ett framgångskoncept hittills för att nå en budget i balans för avdelningen har varit att utöka antalet medarbetare för att ha utrymme att arbeta med väl genomtänkta noggrant uppföljda insatser. I takt med att vi blir fler blir lokalerna ett allt större problem.

Expansionen medför ett ökat inflöde inom avdelningen. Antalet barn och ungdomar i åldern 0-18 år förväntas öka med 3 750, ca 19 %, fram till 2020.

EU-projektet UngKomp som riktar sig till unga vuxna upp till 25 år kommer sannolikt att implementeras i den ordinarie verksamheten under 2018. Arbetsförmedlingen är projektägare och både Järfälla och Upplands-Bro kommuner deltar med socialsekreterare och studie- och yrkesvägledare. Projektet har hittills varit lyckosamt för de personer som remitterats från försörjningsstödsenheten. Försörjningsstödsenheten kommer, under förutsättning att projektet implementeras, att bidra med en medarbetare.

Personer som saknar en egen bostad blir också allt fler och tar resurser i anspråk, både personella men också ekonomiska då avdelningen får lösa en brist på tillgängliga bostäder med individuella insatser.

– Sammanfattning

Avdelningen individ- och familjeomsorg står inför stora utmaningar. Det nya ersättningssystemet för ensamkommande barn ställer även fortsättningsvis stora krav på organisationen för att minimera de ekonomiska effekterna. Under 2018 kommer andelen kvotflyktingar att vara större än hittills vilket är en stor utmaning då bostäder inte finns i tillräcklig omfattning.

Avdelningen har inför 2018 goda förutsättningar att fortsätta utvecklingsarbetet med barn och ungdomar i syfte att undvika och förkorta placeringar och erbjuda öppenvård på hemmaplan.

Bostadsbristen är ett genomgående problem för alla enheter, vilket uppnås genom bättre samverkan mellan kommunens förvaltningar samt med bostadsföretag.

8 KVALITETSARBETE UNDER 2018

– Individuppföljning

Ansvar för individuppföljning ligger inom respektive avdelning, likaså uppföljning av avtal som tecknats utanför ramavtal och för behoven hos en enskild individ.

– Hälsa- och sjukvård

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ansvarar för att den hälso- och sjukvård som bedrivs i kommunen är av god kvalitet. Tillsynsansvar åligger enligt HSL medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS). För närvarande gäller tillsynsansvaret för följande verksamheter:

- Särskilt boende för äldre enligt SoL
- Särskilt boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL
- Bostad med särskild service enligt LSS
- Dagverksamhet för äldre enligt SoL
- Sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL
- Daglig verksamhet enligt LSS

Vårdgivaren ska enligt Patientsäkerhetslagen (2010:65) senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten
3. Vilka resultat uppnåtts

MAS upprättar vårdgivarens (socialnämndens) patientsäkerhetsberättelse utifrån de patientsäkerhetsberättelser som inkommit från verksamheterna. Ärendet redovisas för socialnämnden, som godkänner vårdgivarens patientsäkerhetsberättelse och antar de föreslagna åtgärderna för kvalitetsförbättring under kommande år.

Alla verksamheter ska registrera avvikelser enligt HSL i en avvikelsemodul i syfte att identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt fastställa orsaker och följa upp vidtagna åtgärder. Allvarligare händelser ska rapporteras till MAS som ansvarar för slutlig utredning och bedömning om eventuell Lex Maria anmälan till IVO.

Enligt SOSFS 2011:9 ska vårdgivaren inom hälso- och sjukvård identifiera de processer där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada. Detta säkerställs genom regelbundna samverkans och dialogmöten som MAS samordnar och kallar till med representanter från kommunen och med andra samverkanspartners/vårdgivare inom HSL.

Lokala överenskommelser upprättas mellan berörda och följs upp vid avstämningsmöten.

– Avtalsuppföljning

Avdelning för lednings- och verksamhetsstöd är ansvarig för den planerade avtalsuppföljningen gällande avtal och överenskommelser. Uppföljningsplaner upprättas årsvis och innehåller planerade uppföljningar för året.

Uppföljningen kan ha olika inriktningar, uppföljning av verksamhet/avtal eller uppföljningar riktade mot vissa specialområden. Olika metoder kan användas vid olika tidpunkter: enkäter eller besök. Besöken kan vara inriktade på frågor av olika slag riktade till verksamhetschef och/eller personal, granskning av rutiner eller dokumentation och så vidare. Vid användning av enkäter kan den som är ansvarig för att göra uppföljningen behöva gå ut och göra stickprov (alternativt fördjupade granskningar) om något förefaller vara bristfälligt.

Lämplig tidpunkt är preliminär, då det också måste finnas ett visst utrymme för akuta behov av uppföljning och behov av fördjupad uppföljning inom vissa områden. Uppföljningsplanen kan alltså komma att revideras löpande avseende nya uppdrag och därmed följande förändringar i tidplan. Även den tjänsteman som är ansvarig för att göra uppföljningen kan komma att bytas över tid.

Resultatet av uppföljningarna rapporteras vidare till ansvarig avdelningschef, så att denna kan använda underlaget vid dialogmöten med grupper av utförare samt avstämningsmöten med enskilda utförare.

Uppföljningarna redovisas löpande till socialnämnden.

– Akutstyrd uppföljning

Akutstyrd uppföljning kan initieras av nämnd, utifrån inkomna synpunkter/klagomål, akut behov från avdelningschef, signaler om företag från andra kommuner eller liknande.

– Klagomål

Klagomål som kommer in till kommunen registreras i Servicecenter och besvaras av berörd verksamhet. Servicecenter gör en sammanställning som analyseras inom Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd.

– Lex Sarah

Lex Sarah rapporteras ungefär kvartalsvis till sociala utskottet i form av en sammanställning (april, augusti och december). Sammanställningarna ger en bild av utvecklingsområden hos respektive utförare/myndighet, men ger också en bild av helheten ur ett beställarperspektiv.

– Övrig uppföljning

Därutöver görs olika insatser för att följa upp verksamheterna till exempel genom

- internkontroll för socialnämnden redovisas i delårs- och årsbokslut
- individärenden övervägs löpande i sociala utskottet (SU)
- ekonomisk uppföljning av leverantörer genom UC-kontroll och kontroll hos Skatteverket på förekommen anledning (signaler från UC eller annan information)
- brukarenkäter
- analys av öppna jämförelser
- uppföljningar av/inom olika projekt till exempel PRIO psykiska funktionsnedsättningar
- stickprovskontroller

– Dialogmöten och Avstämningsmöten

Avdelningschef ansvarar för dialogmöten inom programavdelning ÄO/FO där aktuella frågor tas upp i grupp. Avdelningschef ansvarar också för avstämningsmöten med utförare inom respektive avdelning. Grunden för avstämningsmöten är rapportering från olika former av uppföljning.

– Övrig kvalitetsutveckling

I samband med uppföljning/tillsyn och i dialog med utförare och andra huvudmän framkommer olika förbättringsområden och behov av åtgärder för utveckla och förbättra verksamheten. För att möta behovet av utveckling genomförs många olika aktiviteter och processer. Det kan vara åtgärder som den berörde utföraren behöver genomföra för att följa lagar och avtal, men också sådant som faller under socialnämndens övergripande ansvar. Exempel på de sistnämnda är förtydligande i uppdrag och förfrågningsunderlag, registreringar i kvalitetsregister och analys av resultatet, utbildningar inom HSL, SoL eller LSS, samverkansmöten med andra huvudmän.

9 RISKANALYS

Järfälla står inför en ekonomisk situation med många utmaningar. Socialnämnden behöver därför ständigt se över möjligheten att effektivisera. Det kommer fortsatt krävas förändringar och flexibilitet för att ha budget i balans.

Ekonomisk planering och prognostisering av Socialnämndens verksamheter måste alltid följas av reservationer för oförutsägbara behov och händelser. De insatser som nämnden ansvarar för är ofta reglerade enligt rättighetslag och därför till stora delar utanför nämndens möjlighet att påverka eller avvisa. Den information som riskanalysen ger är

också något som ligger till grund för uppbyggnad och uppföljning av nämndens internkontrollplan.

Socialnämnden använder följande riskmatris för att analysera och riskbedöma socialnämndens verksamhetsområden:

Sannolikhet	Påverkan					
		Obetydlig	Mindre	Medel	Allvarlig	Förödande
		1	2	3	4	5
Nästan säker	5	Hög	Hög	Extrem	Extrem	Extrem
Trolig	4	Medel	Hög	Hög	Extrem	Extrem
Medel	3	Låg	Medel	Hög	Extrem	Extrem
Mindre	2	Låg	Låg	Medel	Hög	Extrem
Osannolik	1	Låg	Låg	Medel	Hög	Hög

Den vita markeringen i matrisen är ett exempel på riskacceptans. Bruttonrisk vilken värderas som låg eller medel prioriteras inte och nettorisk värderas då som acceptabel.

Riskbedömningen enligt nedan utgår från en bedömning av sannolikhet/påverkan. Bedömningen ger ett riskvärde, t ex $3 \times 3 = 9$ och $4 \times 3 = 12$. Där risk överstiger riskvärde 10 har förvaltningen ett prioriterat fokus med en rad åtgärder.

10 MILJÖARBETE 2018

Miljöplan 2016-2024 för Järfälla kommun med bolag är ett styrande dokument som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2016. Där beskrivs kommunens miljömål övergripande, och stor vikt läggs vid minska klimatpåverkan och på att uppnå hållbar konsumtion. Innan gällde Miljöplan 2010-2020, där miljömålen också handlade om att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling för alla som bor, arbetar och verkar i kommunen.

– Järfälla kommuns miljödiplom

För att minska kommunens miljöpåverkan arbetar Järfälla kommun sedan 1997 med Miljödiplomering. Något förenklat så innebär det att miljödiplomeringsarbetet ska medverka till att skapa effektiviseringar och ge materiella besparingar. Andra fördelar är de organisatoriska vinster som kan fås genom tydligare rutiner och engagerade medarbetare och som också kan underlätta att man systematiskt arbetar med förbättringar. När nämnden bidrar till att minska miljöpåverkan när det gäller till exempel energi, upphandling och transporter, är man delaktig i att nå Järfälla kommuns övergripande miljömål.

Järfälla kommuns miljödiplom fanns tidigare i tre nivåer med stigande krav på miljöanpassning, men har nu ersatts av en nationell standard som, heter Svensk Miljöbas.

Detta för att säkerställa att kommunen jobbar med ett kvalitetssäkrat miljöledningssystem, och vilket även gör att man kan jämföra miljöarbete kommuner emellan på ett objektivt och opartiskt sätt. Samtliga förvaltningar ska ha gällande diplom enligt Svensk Miljöbas.

– Socialnämndens miljöarbete och miljömål

Socialnämndens verktyg för att uppnå kommunens övergripande mål är att arbeta med miljödiplomering, och de mål som är aktuella att arbeta med under 2018 är kopplade till socialförvaltningens mest betydande miljöaspekter. Med detta menas att man prioriterar att skriva miljömål kring de områden där graden och omfattningen av miljöpåverkan bedöms som mest betydande.

På socialförvaltningen finns en miljösamordnare och enheterna representeras av miljöombud. Uppföljningen av miljöarbetet sker vid regelbundna miljömöten. Genom att uppdatera och stärka rutiner, inspirera och hitta vägar att öka miljömedvetandet hos medarbetarna, är förutsättningarna för ett framgångsrikt miljöarbete goda.

De övergripande miljöområden som socialförvaltningen främst kommer att jobba med under 2018 är transport och att försöka förbättra efterlevnaden av våra inkösrutiner för att öka andelen ekologiskt producerade livsmedel.

Socialförvaltningen har miljödiplom enligt Svensk Miljöbas som gäller under 2018.

– Miljöpolicy

Socialförvaltningen har tidigare haft en egen miljöpolicy, men då målen i miljöplanen 2016-2024 är gemensamma och omfattar hela kommunen, arbetar vi nu efter en gemensam miljöpolicy. Detta gör målbilden tydligare, och underlättar att sykronisera och utnyttja de gemensamma verktyg vi har för att lösa de frågor som leder till hållbar utveckling.

Hållbar utveckling i Järfälla innebär att våra behov tillgodoses utan att kommande generationers behov äventyras. Ekologisk hållbarhet innebär att långsiktigt bevara vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska påverkan på naturen och människans hälsa till vad de klarar av.

Järfälla kommun ska medverka till ett uthålligt samhälle genom att:

- Utifrån lagar, förordningar, nationella, regionala och lokala miljömål bedriva ett ständigt förbättringsarbete.
- Skaffa den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens miljöpåverkan.
- Arbeta för uthållig resursanvändning och integrera miljöfrågor som en naturlig del i arbetet.
- Underlätta för invånare, brukare, kommunanställda, leverantörer, utförare och övriga intressenter att minska sin negativa miljöpåverkan.

- Kommunera miljöfrågor med invånare, brukare, kommunanställda, leverantörer, utförare och övriga intressenter.

11 SOCIALNÄMNDENS MÅL FÖR ÅR 2018

De kommungemensamma inriktningsmålen ska vara styrande för nämnderna på så vis att nämnderna ska formulera effektmål med tillhörande indikatorer som härleds ur kommunens fyra inriktningsmål. Socialnämndens effektmål för 2018 motsvarar de fastställda målen för år 2017, men att justeringar har gjorts av de tillhörande indikatorerna.

Framtida tillväxt (inriktningsmål)

Invånarantalet i Järfälla ska öka och kommunen som organisation ska på alla nivåer ha beredskap att möta expansionen. Kommunen ska erbjuda en blandning av boende- och upplåtelseformer samt boende som passar för alla livets skeden, behov och livssituationer.

Arbetslösheten bland Järfällaborna ska minska. Antalet arbetstillfällen i kommunen ska öka och fler företag ska etablera sig i kommunen. Järfälla ska även attrahera fler besökare och erbjuda olika typer av attraktiva besöksmål.

Effektmål:	Indikatorer / resultatmätt:	Uppföljning / mätmetod:	Redovisningsform:
1. Socialtjänsten ska ytterligare stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.	1. Tiden som klient uppbär försörjningsstöd skall minska jämfört med föregående år. (IFO) 2. Ej återaktualiserade barn och ungdomar ett år efter insats ska öka jämfört med föregående år. (IFO) 3. Andel boendeplatser enligt LSS §9.9 där den boende har möjlighet till en individuellt anpassad aktivitet per dag utanför bostaden ska öka i jämförelse med föregående år. (FO)	1. Egen statistik 2. Kommunernas kvalitet i korthet 3. Öppna jämförelser	Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen
2. Socialtjänsten ska ytterligare stärka barnrättsperspektivet inom individ- och familjeomsorg och funktionshindars verksamheter.	1. Andel barnkonsekvensanalyser i ärenden till nämnd som berör barn ska var 100 %. (Förvaltningsövergripande)	1. Egen statistik	Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen

Kvalitativ välfärd (inriktningsmål)

Järfällaborna ska erbjudas bästa möjliga välfärdstjänster för sina skattepengar. Kommunalt finansierade verksamheter ska bedrivas effektivt, med ständigt förbättrade resultat och hög brukarupplevd kvalitet avseende såväl verksamhetens innehåll som personalens bemötande. Kvalitet och uppföljning ska vara det styrande för alla kommunalt finansierade tjänster.

Effektmål:	Indikatorer / resultatmätt:	Uppföljning / mätmetod:	Redovisningsform:
<p>3. Socialtjänsten ska ytterligare verka för ökad livskvalitet och ett bättre liv för den enskilde.</p>	<p>1. Andel brukare som är nöjda med sitt särskilt boende ska öka i jämförelse med föregående år. (ÄO)</p> <p>2. Andel brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka i jämförelse med föregående år. (ÄO)</p> <p>3. Antalet SIP (samordnad individuell plan) ska öka i jämförelse med föregående år. (FO/IFO)</p> <p>4. En standardiserad metod för uppföljning, ASI uppföljning, ska genomföras med minst 90 % av vuxenhetens klienter med missbruksproblematik (IFO).</p> <p>5. Andel öppenvårdsinsatser i förhållande till alla insatser som barn och unga beviljas ska öka jämfört med föregående år (IFO).</p> <p>6. Andel öppenvårdsinsatser på</p>	<p>1-2, 8 och 10. Öppna jämförelser, socialstyrelsens brukarundersökning 3-7 och 9. Egen statistik</p>	<p>Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen</p>

	<p>hemmaplan ska i förhållande till totala antalet öppenvårdsinsatser som beviljas öka jämfört med föregående år (IFO).</p> <p>7. Av andel avslutade öppenvårdsinsatser ska minst 80 % ha lett till positiv förändring för den enskilde/familjen (IFO).</p> <p>8. Andel brukare som är nöjda med bemötandet (hemtjänst och särskilt boende) ska bibehållas på nuvarande höga nivå. (ÄO)</p> <p>9. Snabbare normalisering av boendesituationen för våldsutsatta. (IFO)</p> <p>10. Andel som uppger att maten smakar bra ska öka i jämförelse med föregående år. (ÄO)</p>		
<p>4. Socialtjänstens verksamheter ska vara mer kunskapsbaserade, tillgänglig, effektiv och av god kvalitet.</p>	<p>1. Öka andel evidensbaserade och strukturerade behandlingsinsatser inom kommunens egna öppenvård. (IFO)</p> <p>2. Förvaltningsdomstol ska fastställa minst 90 % av nämndens beslut som har överklagats. (Alla, myndighet)</p>	<p>1-2. Egen statistik</p>	<p>Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen</p>

Miljö och klimat (inriktningsmål)

Järfälla ska vara en föregångskommun i klimat- och miljöfrågor. Kommunen ska ha effektiv och miljöanpassad energi- och resursanvändning. Kommunen ska också verka för att öka medborgarnas miljömedvetenhet.

Effektmål:	Indikatorer / resultatmått:	Uppföljning / mätmetod:	Redovisningsform:
5. Socialtjänsten ska minska sin negativa miljöpåverkan.	1. Andel miljöklassade fordon ska vara 100 % . (Alla, myndighet) 2. Elförbrukningen (lokaler) ska minska per årsarbetare jämfört med föregående år. (Alla, myndighet) 3. Pappersförbrukningen ska minska per årsarbetare jämfört med föregående år. (Alla, myndighet) 4. Andel inköp av ekologiska livsmedel i produktionsköken inom ÄO ska öka årligen med 5 %. (ÄO)	1-4. Egen statistik	Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen

Demokrati, öppenhet och trygghet (inriktningsmål)

Alla kommunens verksamheter ska aktivt arbeta för inkludering och motverka alla former av diskriminering och segregation. Järfällaborna ska erbjudas möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande i utvecklingen av det egna närområdet. Arbetet för en tryggare kommun ska präglade all verksamhet i Järfälla, och omfatta såväl förebyggande insatser som aktivt trygghetsskapande åtgärder. Fler mötesplatser och ett rikare kultur- och fritidsutbud ska vara en grundbult i trygghetsarbetet.

Effektmål:	Indikatorer / resultatmått:	Uppföljning / mätmetod:	Redovisningsform:
6. Socialtjänstens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet.	1. Andel brukare som upplever trygghet när deras beviljade insatser (hemtjänst och särskilt boende) utförs ska öka jämfört med föregående år. (ÄO) 2. Andel barn som görs delaktiga i förhandsbedömning	1. Öppna jämförelser 2-4. Egen statistik 5. Öppna jämförelser	Tertial 1 Delårsbokslutet Verksamhetsberättelsen

	<p>och utredningar som rör dem ska öka jämfört med föregående år(IFO).</p> <p>3. Familjeplacerade barn som upplever trygghet i familjehemmet ska öka jämfört med föregående år (IFO).</p> <p>4. Öka brukar-medverkan för individer som berörs av vuxenhetens verksamhet i jämförelse med föregående år. (IFO)</p> <p>5. Andel barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd ska minska jämfört med föregående år. (IFO)</p>		
--	--	--	--

Effektmålen under respektive inriktningsmål bedöms uppfyllda när antalet tillhörande indikatorers målvärden är uppnådda enligt följande:

Effektmål 1: Av tre indikatorer ska två vara uppnådda.

Effektmål 2: Av en indikator ska en vara uppnådd.

Effektmål 3: Av tio indikatorer ska sju vara uppnådda.

Effektmål 4: Av två indikatorer ska två vara uppnådda.

Effektmål 5: Av fyra indikatorer ska tre vara uppnådda.

Effektmål 6: Av fem indikatorer ska fyra vara uppnådda.

Enligt kommunstyrelseförvaltningens anvisningar kommer effektmålen med tillhörande indikatorer att följas upp tertial 1, delår 2 och vid årsbokslutet.

12 INTERNKONTROLLPLAN 2018

Syftet med planen för internkontroll är att tillhandahålla en modell som möjliggör en tillförlitlig finansiell rapportering samt ger väsentlig information om hur verksamheten fungerar. Den information som verksamheten får genom riskanalyser, egenkontroller och utredning av klagomål, synpunkter och rapporter ska sedan ligga till grund för analys och ständig förbättring av processer och rutiner där god kvalitet i insatserna för socialtjänstens målgrupper, trygghet och säkerhet är bärande principer.

Område	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Frekvens	Rapportering	Metod	Risk
Styrning						
Interkontroll	Att gällande interkontrollplan efterlevs samt att verkan är korrekt	Avdelningschef ALV	Löpande Bokslut	Socialdirektör Nämnd	Löpande	M/A
Attest och Delegation	Att delegationsordning efterlevs och beslut anmäls till nämnd samt att attestordningen följs	Avdelningschef ALV	Bokslut	Socialdirektör Nämnd	Löpande dialog Stickprov	M/A
Budget	Att rutiner för budgetering och budgetuppföljning och att ev. åtgärdsprogram följs samt att god prognossäkerhet bibehålls*.	Avdelningschefer Ekonom Controller	Månadsvis	Socialdirektör Nämnd KSF	Ekonomi dialog	M/A
Mål	Att kommun- och förvaltningens gemensamma mål och målnivåer uppnås och att beslutade lokala anvisningar följs	Avdelningschef ALV	Bokslut	Socialdirektör Nämnd KSF	Löpande	M/K
Statsbidrag	Att säkerställa att riktade statsbidrag/statliga kostnadsersättningar, samt externa projektmedel söks.	Avdelningschef ALV Verksamhetscontroller	Bokslut	Ledningsgrupp	Lägst 6gg/år	H/A
Förvaltningens tjänstebilar	Att säkerställa att körjournal förs.	Avdelningschef ALV Verksamhetscontroller	Löpande	Ledningsgrupp	Lägst 6gg/år	L/L
Socialtjänst						
Handläggning	Att lag, beslutade rutiner, policies, tillämpningsregler följs.	Avdelningschefer	Löpande	Socialdirektör Nämnd	Löpande dialog Stickprov	M/A
Uppföljning av biståndsbeslut.	Att gällande beslut är aktuella samt följer gällande lagstiftning, tillämpningsregler och rutiner	Avdelningschefer	Kvartalsvis	Socialdirektör Nämnd	Stickprov	M/A
Säkra utbetalningar	Säkra att samtliga utbetalningar är korrekta	Avdelningschefer	Löpande	Socialdirektör Nämnd	Stickprov	M/K
Handlingsplaner	Att gällande handlingsplaner följs och revideras	Avdelningschefer	Månadsvis	Socialdirektör Nämnd KSF	Löpande dialog Stickprov	M/K
Avvikelsehantering	Att avvikelser hanteras enligt gällande regelverk	MAS	Löpande	Nämnd	Stickprov	M/A
Personal						
Lönehantering	Att rätt lön utbetalas till rätt person	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog Stickprov	M/K
Årsarbetstid	Att lokala tillämpningsregler för god resursanvändning och planering upprättas	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog Stickprov	L/K
Lag och avtal	Enligt AB	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog	H/A
Rekrytering	Att rekrytering sker enligt gällande policy (FAIR)	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog	M/K

*) Enligt KS interna ekonomistyreger samt i enlighet med god redovisningssed

Risker

H = Hög risk – det är stor sannolikhet att fel uppstår.

M = Medel risk

L = Låg risk - sannolikheten för att fel ska uppstå är liten.

Konsekvenser/effekter

A = Allvariga

K = Kännbara

L = Lindriga

I bedömningen av effekterna vägs följande faktorer in:

- Ekonomiska effekter (såväl förmögenhetsförlust som felaktiga räkenskaper)
- Effekter för enskilda personer
- Moraliska, etiska effekter på kommunens rykte

13 RESULTATBUDGET SOCIALNÄMNDEN

Resultatbudget 2018

<i>mnr</i>			
Intäkter	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018
Kommunbidrag	1208	1274	1355,7
Externa intäkter	331	279,1	283,0
Övriga intäkter	4	1,3	1,3
Summa intäkter	1543	1554,4	1640,0
Kostnader			
Personal	658	646	690,0
Entreprenader	601	628	648,0
Lokalkostnader	67	70	74,0
Kapitaltjänstkostnader	4	3,1	4,0
Övriga kostnader	228	207,3	224,0
Summa kostnader	1558	1554,4	1640,0
Årets resultat	-15	0	0,0

Budget 2018

Verksamhet	Kommun bidrag	Övr intäkter	Summa intäkter	Kostnader	Resultat
Politik	1,672	0	1,672	1,672	0
Gemensamt	35,985	1,3	37,285	37,285	0
Äldreomsorg	536,131	62,8	598,931	598,931	0
Funktionshinder	513,435	90,2	603,635	603,635	0
Individ- och familjeomsorg	268,449	130	398,449	398,449	0
Summa	1355,672	284,3	1639,972	1639,972	0

14 INVESTERINGSBUDGET
– Socialnämnden

(tkr)

Projekt	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Prioritering*
Gemensamt					
Generella investeringar	600	600	600	600	3
Äldre och funktionshinder					
Grundutrustning	300	300	300	300	2
Ersättningsinvesteringar	1 900	1 900	1 900	1 900	2
Arbetsmiljöåtgärder	200	200	200	200	3
Nytt boende	350	3 175		3 000	1
Individ- och familjeomsorg					
Generella investeringar	1 000	1 000	1 000	1 000	2
Summa	4 350	7 175	4 000	7 000	

- * 1. Projekt som medför minskade driftkostnader eller ökade kostnader, eller kan hänföras till ökade volymer pga befolkningsökningen, eller som måste åtgärdas pga lagkrav, myndighetsbeslut eller liknande.
 2. Projekt som medför kvalitetshöjningar för brukarna.
 3. Övriga.

Generella investeringar - gemensamt är utrustningsanslag för behov av utbyte och kompletteringar av möbler och övrig utrustning (även verksamhetsspecifik mjukvara) i befintliga lokaler.

Grundutrustning behövs för nya inventarier och utrustning i olika boenden.

Ersättningsinventarier behövs för att förnya inventarier och utrustning på olika boenden.

Arbetsmiljöåtgärder behövs för att köpa in ergonomiska inventarier/möbler och eventuellt för rumsanpassningar.

Nytt boende behövs för nya inventarier och utrustning.

Generella investeringar – individ- och familjeomsorg behövs dels för att förnya inventarier och utrustning i befintliga lokaler, men också förnya ytskikt och anpassningar i befintliga lokaler.

Ovan investeringar kommer att inrymmas i föreslagna ramar.

15 VOLYMER (planerad/budgeterad volym)
Äldreomsorg

Delområde	Insats	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Ordinärt boende	Hemtjänst, timmar	425 000	425 000	479 300
	Avlösarservice, timmar	4 500	4 000	4 200
	Ledsagarservice, timmar	12 900	11 000	11 300
	Korttidsplatser	30	35	31
	Dygn	10 800	12 600	11 160
Särskilt boende	Dagverksamhet			
	-demens	3 700	3 700	3 700
	-social	4 300	4 300	4 300
	Äldreboende, lgh	415	414	414
	Dygn	149 040	151 440	149 040
Särskilt boende	Köpta permanenta platser	26	17	17
	Dygn	9 490	6 205	6 205
Betalningsansvar	Betalningsansvar, dygn	12	12	30

Funktionshinder

Delområde	Insats	Lag	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Timrelaterat (antal timmar)	Hjälp i hemmet	SoL	81 149	57 256	70 000
	Ledsagarservice	SoL/LSS	22 660	26 000	28 000
	Avlösarservice	SoL/LSS	10 300	10 240	13 420
	Personlig assistans	LSS	110 000	170 000	225 000
	Personlig assistans	LASS	111 000	120 000	120 000
	Boendestöd	SoL	36 300	33 000	34 000
Syssetsättning (antal personer)	Dagverksamhet	SoL	5	2	2
	Syssetsättning	SoL	110	110	120
	Daglig verksamhet	LSS	234	250	260
Bostad med särskild service (antal personer)	Särskilt boende	SoL	50	50	50
	Särskilt boende, köpt plats	SoL	30	26	27
	Bostad med särskild service, barn	LSS	10	8	9
	Bostad med särskild service, vuxna	LSS	177	177	201
	Bostad med särskild service, vuxna, köpt plats	LSS	18	21	23
	Summa		285	282	310
Korttidsvistelse (antal dygn)	Korttidsvistelse	SoL	1 200	2 160	1 460
	Korttidsvistelse	LSS	3 200	2 100	1 800
Korttidstillsyn (antal personer)	Korttidstillsyn	LSS	40	31	31
Övrigt (antal personer)	Kontaktperson	SoL	45	49	49
	Kontaktperson	LSS	70	62	55
	Trygghetstelefon	SoL	120	120	120
	Omvårdnadsbidrag	SoL	14	13	10
	Personligt ombud		2	2	2

Individ och familjeomsorg

Delområde	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
HVB Vuxna			
Bruttokostnad, mnkr	6,9	9,5	9,5
Antal vård dygn	3 833	5 124	5 267
Kostnad/vård dygn kr	1 800	1 854	1 804
Antal helårsplatser	11,0	14,0	14,4
HVB Barn och ungdom			
Bruttokostnad, mnkr	43,3	34,6	29,8
Antal vård dygn	9 650	8 154	6 677
Kostnad/vård dygn kr	4 484	4 244	4 463
Antal helårsplatser	26,0	22,0	18,3
Ekonomiskt bistånd			
B ruttokostnad, mnkr	64	64	60